

شماره چاپ: ۱۲۴۹

دوره هشتم - سال سوم

شماره ثبت: ۴۷۳

تاریخ چاپ: ۱۳۸۹/۷/۱۰

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«طرح قانون نفت و گاز»

کد موضوعی: ۳۱۰

شماره مسلسل: ۱۰۵۸۶

دی ماه ۱۳۸۹

به نام خدا

فهرست مطالب

مقدمه	۱
۱. سابقه تاریخی و قانونی موضوع طرح	۱
۲. ارزیابی دلایل تقدیم طرح	۲
۳. آثار طرح در صورت تصویب و میزان تأثیرگذاری آن	۲
۴. ارائه پیشنهادهای اصلاحی	۳
۵. قوانینی که با تصویب این قانون منسوخ خواهد شد	۱۷
منابع و مأخذ	۱۷



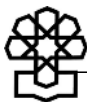
اظهاری نظر کارشناسی درباره: «طرح قانون نفت و گاز»

مقدمه

بیش از ۳۰ سال است که قانونگذار برای تهیه و تقدیم اساسنامه شرکت ملی نفت ایران، شرکت ملی گاز ایران و شرکت ملی پتروشیمی در قوانین مختلف به دولت‌ها تکلیف کرده است، ولی هیچ‌گاه این ضرورت قانونی، مورد توجه دولت‌ها قرار نگرفت. ابلاغ سیاست‌های کلی اصل چهارم قانون اساسی و تصویب قانون اصلاح موادی از قانون برنامه چهارم توسعه و اجرای سیاست‌های کلی اصل چهارم قانون اساسی، تفکیک امور حاکمیتی و غیرحاکمیتی بخش نفت و گاز کشور را غیرقابل اجتناب کرده و بنابراین اصلاح قانون نفت و قانون تأسیس وزارت نفت را هم ضروری کرده است. از طرف دیگر تغییر حجم گاز طبیعی در سبد انرژی کشور و پیشی گرفتن نقش آن در تأمین انرژی نسبت به نفت خام، لزوم اشاره به عنوان «گاز» را در عناوین و متن قانون نیز مورد تأکید قرار می‌دهد. بنابراین با توجه به تأخیر دولت در تقدیم اساسنامه‌ها و بعد قوانین اخیرالذکر، هیئت رئیسه محترم مجلس هشتم در ابتدای این دوره، کمیسیون انرژی مجلس را مأمور تنظیم سه اساسنامه شرکت‌های فوق‌الذکر کرد و کمیسیون انرژی با آگاهی عالمانه به لزوم اصلاح قوانین نفت و تأسیس وزارت نفت، ابتدا تصویب قانون نفت و گاز و لغو قانون نفت موجود، سپس تصویب قانون تأسیس وزارت نفت و گاز و لغو قانون تأسیس وزارت نفت را در برنامه خود قرار داد و سپس برنامه تهیه و تدوین اساسنامه‌های شرکت‌های تابعه وزارت نفت و گاز را دستور کار خود قرار داد.

۱. سابقه تاریخی و قانونی موضوع طرح

دو قانون نفت تا به حال در ایران تصویب شده است، یکی از تاریخ ۱۳۵۳/۵/۸ به تصویب مجلس شورای ملی سابق رسیده است که در ماده (۱۹) آن، منابع نفت را در مالکیت شرکت ملی نفت ایران تلقی کرده و دومی در تاریخ ۱۳۶۶/۷/۷ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید که در ماده (۲۱) آن مالکیت منابع نفت را براساس اصل چهارم و پنجم قانون اساسی متعلق به حکومت اسلامی دانسته است.



۲. ارزیابی دلایل تقدیم طرح

با توجه به تناقض موجود در قانون اساسنامه شرکت ملی نفت ایران و لایحه قانونی تأسیس وزارت نفت به ترتیب مصوبه‌های ۱۳۵۶/۳/۱۷ مجلس شورای ملی سابق و ۱۳۵۸/۷/۸ (و لایحه قانونی راجع به تمدید مهلت مقرر در ماده (۳) لایحه قانونی تأسیس وزارت نفت، مصوب ۱۳۵۸/۱۲/۱۹ و همچنین لایحه قانونی متمم لایحه قانونی تأسیس وزارت نفت مصوب ۱۳۵۹/۳/۲۹) شورای انقلاب و قانون نفت مصوبه ۱۳۶۶/۷/۷ مجلس شورای اسلامی و همچنین ابلاغ سیاست‌های کلی اصل چهارم و چهارم قانون اساسی و تصویب قانون اصلاح موادی از قانون برنامه چهارم توسعه و اجرای سیاست‌های کلی مصوب ۱۳۸۶/۱۱/۱۸ مجلس شورای اسلامی و تأکید بر واگذاری امور پایین‌دستی نفت و پتروشیمی به بخش خصوصی، تعاونی و غیردولتی و تفکیک امور حاکمیتی و غیرحاکمیتی (تصدیگری) و تناقض قوانین فوق با این ابلاغیه و قانون مربوطه و همچنین ابلاغ سایر سیاست‌های کلی نظام (از جمله سیاست‌های کلی برنامه پنجم توسعه، به‌خصوص موضوع بند «۱-۲۲» آن که مربوط به تشکیل صندوق توسعه ملی است)، بازنگری در قوانین نفت و تأسیس وزارت نفت و سپس اساسنامه‌های شرکت‌های تابعه وزارت مذکور امری اجتناب‌ناپذیر شده است. از طرف دیگر در تمام قوانین موجود، توجه جدی به منابع نفت شده است ولی مالکیت منابع گاز کمتر مورد توجه قرار گرفته است. بنابراین در اصلاح قوانین، اولاً باید در عناوین و متن قوانین جدید به موضوع گاز که در حال حاضر نقش مهمتری را در سبد انرژی کشور دارد و در آینده، نقش آن بیشتر خواهد شد اشاره شود و ثانیاً امور فنی نفت و گاز از درآمدهای حاصل از فروش آنها جدا شده و مسئولیت امور فنی (حاکمیتی و تصدیگری) و همچنین منابع مالی مذکور و صیانت از منابع و مخازن نفت و گاز مشخص شود که ارائه طرح یک‌فوریتی قانون نفت و گاز حاضر اولین گام ضروری در راستای اهداف فوق است.

۳. آثار طرح در صورت تصویب و میزان تأثیرگذاری آن

در صورت تصویب این طرح و تبدیل آن به قانون حداقل آثار زیر نمودار خواهد شد:

- الف) امکان تهیه، تقدیم و تصویب قانون تأسیس وزارت نفت و گاز،
- ب) امکان تهیه، تقدیم و تصویب اساسنامه‌های شرکت‌های تابعه وزارت نفت،
- ج) نظارت بر برداشت صیانتی از منابع نفت و گاز کشور،
- د) نظارت بر منابع مالی حاصل از فروش نفت، گاز و میعانات گازی کشور،
- هـ) تحقق اجرای اصل چهارم و پنجم قانون اساسی،



و) لغو کلیه قوانین متناقض و متضاد موجود،
ز) نظارت تلفیقی قوای مجریه، مقننه و قضائیه بر منابع نفت، گاز و میعانات گازی کشور و کاهش مشکلات سی ساله اخیر برای هزینه‌کرد درآمدهای حاصل از منابع نفت و گاز و تعیین رابطه شفاف مالی ساختار نفت و گاز کشور با دولت و در حقیقت حکومت اسلامی.

۴. ارائه پیشنهادهای اصلاحی

پیشنهاد‌های اصلاحی همراه با ذکر دلایل مربوط به شرح جدول زیر تقدیم می‌شود:



جدول پیشنهاد تغییرات حقوقی در متن طرح قانون نفت و گاز

شماره ماده، تبصره یا بند در طرح	متن ماده یا تبصره	شماره ماده تبصره یا بند پیشنهادی	متن ماده، تبصره یا بند (تغییر یا جایگزین)	دلیل ارائه پیشنهاد
ماده (۱)	اصطلاحات و کلمات زیر هر کجا که در این قانون به کار برده می‌شود، شامل تعریف مشروح در این ماده است	ماده (۱)	اصطلاحات زیر در این قانون در معانی مشروح ذیل به کار می‌رود	ساده‌سازی حقوقی
ماده (۱) بند «۳»	منابع نفتی و گازی: عبارت است از هر یک از مخازن زیرزمینی یا روزمینی در تقسیمات داخل سرزمین و آب‌های داخلی ساحلی، بین‌المللی و فلات قاره کشور که احتمال وجود نفت و گاز و میعانات گازی در آن باشد و مشخصات فنی و جغرافیایی آن توسط وزارت نفت مشخص شده باشد	ماده (۱) بند «۳»	عنوان بند به «میادین نفتی و گازی» تغییر یابد. پس از عبارت «احتمال وجود نفت و گاز و میعانات گازی در آن باشد» حرف «و» حذف و علامت (.) آورده شود و جمله آخر آن به این صورت تغییر یابد «مشخصات فنی و جغرافیایی میادین نفتی و گازی توسط وزارت نفت» مشخص خواهد شد	۱. توضیح متن بند راجع به میادین است نه منابع و لذا لازم است عنوان بند تغییر یابد. ۲. برای تطابق حقوقی، عبارت انتهایی بند به شکل پیشنهادی آورده شود
ماده (۱) بند «۴»	عملیات بالادستی نفت و گاز: عبارت است از کلیه عملیات مربوط به صیانت و بهره‌برداری از منابع نفتی و گازی، مانند: نظارت و مدیریت تفحص، نقشه‌برداری، زمین‌شناسی، اکتشاف، استخراج و تحصیل اراضی لازم و تهیه و اجرای طرح‌های سرمایه‌ای برای احداث تأسیسات و صنایع و ایجاد توسعه و تحدید آنها و حفاظت از تأسیسات واحدهای مربوطه به صنعت نفت و گاز و عملیات تولید و قابل عرضه کردن نفت خام و گاز طبیعی و میعانات گازی و سایر هیدروکربورهای طبیعی (به‌استثنای زغال‌سنگ) در حد جداسازی اولیه برای عملیات میان‌دستی و پایین‌دستی و صادرات. همچنین	ماده (۱) بند «۴»	۱. عبارت «میان‌دستی» در سطر نهم بند حذف شود ۲. بعد از کلمه «زمین‌شناسی» در «سطر سوم عبارت «مدیریت حفاری» و بعد از کلمه «استخراج» در سطر سوم کلمه « بهره‌برداری» اضافه شود ۳. حرف «و» بین کلمات «تأسیسات و صنایع» در سطر پنجم حذف و به کاما «» تبدیل شود و بعد از کلمه صنایع در این سطر عبارت «و کارخانجات، خطوط لوله جریانی و مخازن ذخیره‌سازی مراحل اولیه تولید از منابع نفتی و گازی» اضافه شود ۴. بعد از کلمه «تأسیسات» در سطر ششم	برای همخوانی با سیاست‌های کلی اصل چهارم و چهارم قانون اساسی، ابلاغیه مقام معظم رهبری کلمات و عبارات جدید برای تکمیل تعریف لازم است.



شماره ماده، تبصره یا بند در طرح	متن ماده یا تبصره	شماره ماده تبصره یا بند پیشنهادی	متن ماده، تبصره یا بند (تغییر یا جایگزین)	دلیل ارائه پیشنهاد
	<p>تهیه و تولید کالاها و مواد صنعتی مورد استفاده نفت و گاز و ایجاد تسهیلات و خدمات جنبی برای این عملیات و آموزش و تأمین نیروی انسانی متخصص، ایجاد شرایط ایمنی و بهداشتی صنعتی حفاظت محیط از آلودگی از عملیات با رعایت ضوابط سازمان‌های ذیربط و بررسی‌ها، برنامه‌ریزی و طراحی فنی و اقتصادی و انعقاد قراردادهای پیمانکاری و مشاوره در زمینه‌های عملیات فوق و انجام مطالعات و تحقیقات و آزمایش‌ها و پژوهش‌های علمی و فنی برای بسط و تکمیل تکنولوژی و ارتقای دانش فنی و صنعتی و بررسی تبعات و اختراعات مربوط به صنایع بالادستی نفت و گاز و تبادل اطلاعات علمی و فنی و تجربیات صنعتی با مؤسسات داخلی و خارجی ذیصلاح در زمینه عملیات نفتی و گازی. همچنین تزریق گاز، آب، هوا یا هر عملیاتی که منجر به برداشت بهینه و حداکثری از منابع نفت و گاز گردد</p>		<p>عبارت «و صنایع نفت و گاز» اضافه شود و کلمه «مربوطه» به کلمه «مربوط» تبدیل شود</p> <p>۵. بعد از عبارت «پایین‌دستی و صادرات» در سطر نهم عبارت «و انجام فعالیت‌های تجارت نفت خام، گاز طبیعی و میعانات گازی» اضافه شود</p> <p>۶. عبارت «نفت و گاز خام» پس از واژه «صادرات» افزوده شود</p> <p>۷. بعد از عبارت «برای این عملیات» در سطر یازدهم عبارت «و آموزش و تأمین» حذف و عبارت «و تأمین، تجهیز و آموزش» جایگزین شود</p> <p>۸. عبارت «از عملیات» بعد از «حفاظت محیط از آلودگی» حذف شود</p> <p>۹. کلمه «فناوری» در سطر ۱۷ جایگزین کلمه «تکنولوژی» شود</p> <p>۱۰. بعد از عبارت «صنعتی و بررسی» عبارت «و انجام ابداعات» جایگزین کلمه «تبعات» در سطر ۱۸ شود.</p> <p>۱۱. عبارت زیر به انتهای این بند اضافه شود «انجام وظایف کارفرمایی در اجرای عملیات تحقق مراحل زنجیره‌ای ارزش از اولین مرحله تفحص منابع نفت خام، گاز طبیعی و میعانات، گازی تا مراحل نهایی عرضه و تجارت مواد خام مذکور</p>	



دلیل ارائه پیشنهاد	متن ماده، تبصره یا بند (تغییر یا جایگزین)	شماره ماده تبصره یا بند پیشنهادی	متن ماده یا تبصره	شماره ماده، تبصره یا بند در طرح
<p>کلمات و عبارات پیشنهادی برای تکمیل تعریف است.</p>	<p>بعد از عبارت «جهت نفت خام» در سطر دوم عبارت «گاز طبیعی» اضافه شود. بعد از عبارت «گاز طبیعی و تولید گاز» در سطر سوم کلمه «مصرفی» اضافه شود. بعد از عبارت «بخش از صنعت نفت و گاز» به سطر نهم عبارت «پتروشیمی» اضافه شود عبارت میعانات گازی در این بند حذف شود</p>	<p>ماده (۱) بند «۵»</p>	<p>عملیات پایین‌دستی نفت و گاز: عبارت است از کلیه عملیات تصفیه پس از جداسازی اولیه جهت نفت خام و میعانات گازی، تهیه فرآورده‌های فرعی و مشتقات نفتی و گازی و جمع‌آوری و تصفیه گاز طبیعی و تولید گاز و محصولات همراه، استفاده از فرآورده‌ها و مشتقات نفتی و گازی در تولید انواع محصولات پتروشیمی، حمل‌ونقل، توزیع، فروش و صدور فرآورده‌های حاصل از نفت و گاز و پتروشیمی و فعالیت‌های تجاری مربوط به صادرات و واردات فرآورده‌های نفت و گاز و پتروشیمی و تهیه و تولید کالا و مواد صنعتی مورد استفاده در این بخش از صنعت نفت و گاز و ایجاد تسهیلات و خدمات جنبی بر این عملیات</p>	<p>ماده (۱) بند «۵»</p>
<p>برای شفاف‌تر کردن تعریف</p>	<p>بعد از عبارت «نهادهای جمهوری اسلامی ایران و همچنین» عبارت «با حوزه فعالیت قانونی» اضافه شود و عبارت «با مصالح» حذف گردد عبارت «سازمان» حذف شود تاریخ ۱۳۷۶/۱۱/۱۸ به ۱۳۸۷/۳/۲۵ اصلاح شود عبارت «عملیات نفتی و گازی...» تا انتهای ماده حذف شود. این قسمت آیین‌نامه‌ای است و ضرورتی به درج در قانون ندارد</p>	<p>ماده (۱) بند «۶»</p>	<p>واحدهای عملیاتی: عبارت است از هر سازمان، مؤسسه یا شرکتی که عملیات بالادستی یا پایین‌دستی نفت و گاز را به صورت اصلی، فرعی، تخصصی، عمومی و خدمات جنبی نفتی و گازی را براساس قوانین و مقررات مربوطه از جمله «قانون اصلاح موادی از قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و اجرای سیاست‌های کلی اصل چهارم (۴۴) قانون اساسی مصوب ۱۳۷۶/۱۱/۱۸ مجلس شورای اسلامی» عهده‌دار باشد. عملیات نفتی و گازی در هر صورتی که با وظایف قانونی، برنامه‌ها و</p>	<p>ماده (۱) بند «۶»</p>



دلیل ارائه پیشنهاد	متن ماده، تبصره یا بند (تغییر یا جایگزین)	شماره ماده تبصره یا بند پیشنهادی	متن ماده یا تبصره	شماره ماده، تبصره یا بند در طرح
			طرح‌های سایر دستگاه‌ها و نهادهای جمهوری اسلامی ایران و همچنین با مصالح بخش غیردولتی تداخل پیدا کند، تعیین حدود وظایف آن مطابق آیین‌نامه‌ای خواهد بود که به وسیله وزارت نفت و گاز تهیه و به تصویب هیئت وزیران (و در موارد خاص حاکمیتی به پیشنهاد دولت به تصویب مجلس شورای اسلامی) می‌رسد	
	بعد از عبارت «برنامه‌ریزی و نظارت بر عملیات» در سطر آخر کلمه «اجرایی» حذف و عبارت «بالادستی و پایین‌دستی» جایگزین آن شود عبارت «قانون اصلاح» حذف و پس از عبارت «وزارت نفت» در سطر پنجم عبارت «و گاز» اضافه شود	بند «۷» ماده (۱)	وزارت نفت: وزارتخانه‌ای است که براساس لایحه قانونی، تأسیس وزارت نفت مصوب مورخ ۱۳۵۸/۷/۸ شورای انقلاب تحت عنوان وزارت نفت و متمم لایحه قانونی وزارت نفت مصوب ۱۳۵۹/۳/۲۹ شورای انقلاب تأسیس شده است و پس از تصویب این قانون، براساس قانون تأسیس وزارت نفت و گاز با شرح وظایف خاص در جهت سیاستگذاری، برنامه‌ریزی و نظارت بر عملیات اجرایی و تجارت نفت و گاز و میعانات گازی اقدام خواهد کرد	ماده (۱) بند «۷»
در قوانین دیگر به آن اشاره شده است.	حذف		قرارداد: عبارت است از تعهداتی که بین وزارت نفت یا شرکت تابعه آن با یک واحد عملیاتی یا بازرگانی یا هر شخص حقیقی یا حقوقی در داخل یا خارج از کشور منعقد می‌شود که طبق قوانین جمهوری اسلامی ایران و براساس مقررات این قانون، اجرای قسمتی از عملیات یا تجارت نفت و گاز را برعهده گیرد	ماده (۱) بند «۸»



شماره ماده، تبصره یا بند در طرح	متن ماده یا تبصره	شماره ماده تبصره یا بند پیشنهادی	متن ماده، تبصره یا بند (تغییر یا جایگزین)	دلیل ارائه پیشنهاد
ماده (۱) بند «۹» ماده (۱) بند «۱۰»	تجارت نفت خام و گاز طبیعی: عبارت است از بازاریابی، قیمتگذاری و عقد قرارداد فروش داخلی، صادرات، واردات، انتقال (ترانزیت) و انواع مبادله نفت خام، گاز طبیعی و میعانات گازی تجارت فرآورده‌های نفتی، گازی: عبارت است از کلیه اقداماتی که در جهت بازاریابی، قیمتگذاری و عقد قرارداد فروش داخلی، صادرات، واردات، انتقال (ترانزیت) و انواع مبادله فرآورده‌های نفتی و گاز طبیعی انجام خواهد گرفت تجارت محصولات پتروشیمی: عبارت است از بازاریابی، قیمتگذاری و عقد قرارداد فروش داخلی، صادرات، واردات، انتقال (ترانزیت) و انواع مبادله محصولات بالادستی، میان‌دستی و نهایی پتروشیمی	ماده (۱) بند «۸»	ادغام بندهای «۹»، «۱۰» و «۱۱» ماده (۱) و جایگزین عبارت زیر بجای آنها: «تجارت فرآورده‌های نفتی، گازی، نفت خام، گاز طبیعی و محصولات پتروشیمی: عبارت است از بازاریابی، قیمتگذاری، عقد قرارداد فروش داخلی، صادرات، واردات، انتقال (ترانزیت) و انواع مبادله این محصولات»	خلاصه‌سازی تعاریف
ماده (۱) بند «۱۲»	انتقال نفت خام گاز طبیعی: عبارت است از کلیه عملیاتی که برای رساندن نفت خام و گاز طبیعی و میعانات گازی استخراج شده از منابع (مخازن) نفتی و گازی به پالایشگاه‌ها، واحدهای پتروشیمی و مبادی صادرات و واردات نفت خام و گاز طبیعی انجام گیرد	ماده (۱) بند «۹»	بعد از عبارت «منابع (مخازن) نفتی و گازی» در سطر سوم عبارت «قابل عرضه» اضافه شود عبارت «مبادی صادرات، واردات و ذخیره‌سازی» جایگزین عبارت «مبادی صادرات و واردات» شود	تکمیل تعریف است
ماده (۱) بند «۱۳»	انتقال فرآورده‌های نفتی و گازی: عبارت است از کلیه عملیاتی که برای انتقال فرآورده‌های نفتی و گاز طبیعی از پالایشگاه‌های نفت و گاز به مراکز توزیع داخلی و مبادی صادراتی و وارداتی انجام خواهد گرفت	ماده (۱) بند «۱۰»	بعد از عبارت «صادراتی و وارداتی» عبارت «و ذخیره‌سازی» اضافه شود	تکمیل تعریف است



شماره ماده، تبصره یا بند در طرح	متن ماده یا تبصره	شماره ماده تبصره یا بند پیشنهادی	متن ماده، تبصره یا بند (تغییر یا جایگزین)	دلیل ارائه پیشنهاد
ماده (۱) بند «۱۷»	صیانت از منابع نفت و گاز: استفاده از تکنولوژی پیشرفته و اجرای کلیه عملیاتی که منجر به برداشت ثانویه، ثالثیه و... مطابق آخرین روش و فناوری جهانی در جهت حداکثر بهره‌برداری از منابع نفت و گاز در مخازن کشور گردد	ماده (۱۱) بند «۱۴»	کلمه «فناوری‌های» جایگزین کلمه «تکنولوژی‌های» گردد عبارت «بهره‌برداری بهینه و حداکثری» جایگزین عبارت «حداکثر بهره‌برداری» گردد «منابع نفت و گاز» به «میادین نفتی و گازی» اصلاح شود عبارت «میعانات گازی» در این بند حذف شود. عبارت «منابع (مخازن) نفتی و گاز» به عبارت «میادین نفتی و گازی» اصلاح شود	جایگزین لغت فارسی به جای واژه خارجی. بهره‌برداری صیانتی باید بهینه باشد و بعد حداکثر.
ماده (۱) بند «۱۸»	خطوط لوله: خطوط اصلی انتقال نفت و گاز و میعانات گازی از منابع تولید نفت خام و گاز طبیعی به پالایشگاه‌ها و صنایع پتروشیمی و مبادی گمرکی و خطوط انتقال اصلی فرآورده‌ها به انبارهای مناطق نخیره استراتژیک فرآورده و مبادی گمرکی	ماده (۱) بند «۱۵»	بعد از عبارت «صنایع پتروشیمی» عبارت «پایانه‌ها» و بعد از عبارت «استراتژیک فرآورده» کلمه «پایانه‌ها» آورده شود	
ماده (۱) بند «۱۹»	امور غیرحاکمیتی نفت و گاز: پیمانکاری و ارائه خدمات برای عملیات بالادستی، مالکیت، مدیریت و عملیات اجرایی بخش پایین‌دستی نفت و گاز و کلیه امور مربوط به صنعت پتروشیمی است که براساس جزء «۱» بند «ج» سیاست‌های کلی اصل چهارم و چهارم قانون اساسی و گروه‌های ۱ و ۲ ماده قانون اصلاح موادی از قانون برنامه چهارم توسعه و اجرایی سیاست‌های کلی اصل چهارم قانون اساسی باید به بخش خصوصی، تعاونی یا غیردولتی واگذار شود	ماده (۱) بند «۱۶»	از عبارت «است که براساس جزء «۱» بند «ج» سیاست‌های کلی تا آخر این (بند) حذف شود عبارت «براساس جزء «۱» بند «ج»...» تا انتهای بند حذف و به صورت ماده‌ای مستقل در ذیل قانون افزوده شود	حذف حکم از تعریف



دلیل ارائه پیشنهاد	متن ماده، تبصره یا بند (تغییر یا جایگزین)	شماره ماده تبصره یا بند پیشنهادی	متن ماده یا تبصره	شماره ماده، تبصره یا بند در طرح
حذف حکم از تعریف	<p>از عبارت «است که براساس جزء «۱» بند «ج» سیاست‌های کلی» تا آخر (بند) حذف شود «اعمال حق مالکیت» به «اعمال حق حاکمیت» اصلاح شود</p> <p>کلمه (و) بعد از کلمه «برنامه‌ریزی» حذف شود.</p> <p>عبارت «حق مالکیت» با کلمه «اختیار» جایگزین شود.</p> <p>عبارت «امور بالادستی» حذف و عبارت «منابع و انجام عملیات بالادستی» جایگزین گردد</p> <p>عبارت «براساس جزء «۱» بند «ج»...» تا انتهای بند حذف و به صورت ماده‌ای مستقل در داخل متن بیاید</p>	<p>ماده (۱) بند «۱۷»</p>	<p>امور حاکمیتی نفت و گاز: سیاستگذاری کلان اجرایی، برنامه‌ریزی و اجرایی و اعمال حق مالکیت حکومت اسلامی بر امور بالادستی نفت و گاز است که براساس جزء «۱» بند «ج» سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی و ردیف ۴ و ۵ گروه ۳ ماده (۲) قانون اصلاح موادی از قانون برنامه چهارم توسعه و اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی باید توسط دولت مدیریت شود</p>	<p>ماده (۱) بند «۲۰»</p>
شمول تعریف به میعانات گازی هم بشود	<p>بعد از عبارت «ذخیره‌سازی نفت خام» در عنوان بند، کلمه عبارت «و میعانات گازی» اضافه شود</p> <p>بعد از علامت (: در سطر اول عبارت «جمع‌آوری تولیدات به جهت ضروریات فنی و عملیات در مراحل بهره‌برداری و به منظور» جایگزین عبارت «به جهت» شود</p> <p>از عبارت «صادرات و واردات نفت خام در» جایگزین عبارت «و میعانات گازی در پایانه‌ها» در سطر دوم شود</p> <p>عبارت «مواد خام مذکور» جایگزین عبارت «نفت خام کافی» شود</p>	<p>ماده (۱) بند «۱۸»</p>	<p>ذخیره‌سازی نفت خام: به جهت پیشگیری از توقف تولید پالایشگاه‌های کشور و همچنین تضمین ادامه صادرات یا واردات نفت خام در مبادی گمرکی که ممکن است در اثر مشکلات خط لوله انتقال و تأسیسات آن، قطع جریان نفت خام اتفاق بیافتد. نفت خام کافی برای چند روز کاری بخش‌های مذکور در مخازن مستقر در این‌گونه بخش‌ها ذخیره می‌شود</p>	<p>ماده (۱) بند «۲۱»</p>



شماره ماده، تبصره یا بند در طرح	متن ماده یا تبصره	شماره ماده تبصره یا بند پیشنهادی	متن ماده، تبصره یا بند (تغییر یا جایگزین)	دلیل ارائه پیشنهاد
ماده (۲)	طبق اصل چهل و پنجم قانون اساسی منابع نفت و گاز کشور جزء انفال و ثروت‌های عمومی بوده و در اختیار حکومت اسلامی است. بنابراین کلیه مخازن هیدروکربوری که در داخل کشور توسط وزارت نفت و شرکت‌های تابعه در بخش بالادستی نفت و گاز انجام شده یا خواهد شد، متعلق به ملت ایران و در اختیار حکومت اسلامی خواهد بود. حق حاکمیت و مالکیت نسبت به منابع (مخازن) نفت خام و گاز طبیعی متعلق به حکومت اسلامی است که اعمال آن براساس مقررات و اختیاراتی که در این قانون، سند چشم‌انداز، سیاست‌های کلی نظام و قانون اصلاح موادی از قانون برنامه چهارم توسعه، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی تنظیم شده است به‌عهد هیئت امنایی خواهد بود که در این قانون ذکر می‌شود	ماده (۲)	عبارت «طبق اصل چهل و پنجم قانون اساسی» و کلمه «بنابراین» حذف شود عبارت منابع نفت و گاز و مخازن هیدروکربوری به عبارت «میادین نفت و گاز» اصلاح شود عبارت «در داخل کشور» به عبارت «در داخل قلمرو کشور» اصلاح شود کلمه «انجام» با کلمه «کشف» جایگزین شده و عبارت «و مالکیت» بعد از عبارت «حق حاکمیت» از پاراگراف دوم حذف گردد بعد از عبارت «بخش بالادستی نفت و گاز» در پاراگراف دوم عبارت «کشف یا به بهره‌برداری رسیده یا خواهد رسید» اضافه شود عبارت «تنظیم شده است به‌عهد هیئت امنایی» تا آخر ماده حذف شود و ماده الحاقی زیر جایگزین آن گردد، در فصل (ارکان) و قبل از ماده (۳) اضافه شود عبارت «که اعمال آن...» تا انتهای ماده حذف شود	حذف عبارات و کلمه غیرضروری از ماده به دلیل اهمیت موضوع ماده جداگانه لازم دارد



دلیل ارائه پیشنهاد	متن ماده، تبصره یا بند (تغییر یا جایگزین)	شماره ماده تبصره یا بند پیشنهادی	متن ماده یا تبصره	شماره ماده، تبصره یا بند در طرح
	<p>ارکان: نظارت بر اعمال حق حاکمیت ملت و اختیارات دولت در تصدی و مدیریت بر منابع نفت و گاز کشور برعهده هیئت امنایی است که به موجب این قانون تشکیل می‌شود</p>	ماده الحاقی (...)	—	—
<p>چون موضوع مالکیت انفال به حکومت اسلامی برمی‌گردد، بنابراین لازم است علاوه بر حضور نمایندگان قوه مجریه و قوه مقننه، نمایندگان قوه قضائیه نیز در ترکیب هیئت امناء حضور داشته باشند، حضور رئیس کل دیوان محاسبات نیز به دلیل وظیفه نظارتی آن در هیئت ضروری است. در هیئتی متشکل از ارکان حکومتی وجود کارشناسان ضروری نمی‌باشد ضمن اینکه اثربخش نیز نیستند. ماده (۸) با تغییر شکل (نه محتوی) لازم است در بخش ارکان حکم قانونی آورده شود.</p>	<p>بند «الف» بعد از عبارت «معاون اول رئیس‌جمهور» در داخل پرانتز عبارت «در غیاب وی» اضافه شود عبارت «مجلس شورای اسلامی» به «مقننه» تغییر یابد بندهای «و» و «ح» و تمام عبارات متعلق به آنها حذف گردد بندهای زیر به ماده (۳) اضافه گردد ز) دادستان کل کشور ح) رئیس سازمان بازرسی کل کشور ط) رئیس کل دیوان محاسبات کشور بعد از شماره ماده، عبارت زیر آورده شود - عبارت «معاونت» به «معاون» اصلاح شود - «وزیر امور اقتصادی و دارایی» به جای وزیر اقتصاد و دارایی اصلاح شود - عبارت «جمهوری اسلامی ایران» بعد از «بانک مرکزی» افزوده شود</p>	ماده (۳)	<p>ترکیب هیئت امناء نفت و گاز: هیئت امناء اعمال حق حاکمیت و مالکیت نسبت به منابع نفت، گاز و میعانات گازی بالادستی آن، متشکل از ۱۰ نفر از قوای مجریه و مجلس شورای اسلامی با ترکیب زیر تشکیل خواهد شد: الف) رئیس‌جمهور یا معاون اول رئیس‌جمهور به‌عنوان رئیس هیئت امناء، ب) معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور، ج) وزیر نفت (دبیر هیئت)، د) وزیر اقتصاد و دارایی، ه) رئیس بانک مرکزی، و) سه تن از شخصیت‌های علمی و متخصص در اقتصاد انرژی با انتخاب رئیس‌جمهور، ز) رئیس کمیسیون انرژی مجلس شورای اسلامی، ح) دو نفر از اعضای کمیسیون انرژی، یک نفر از کمیسیون برنامه و بودجه و یک نفر از کمیسیون امنیت ملی به پیشنهاد کمیسیون‌های مربوط و با رأی نمایندگان مجلس شورای اسلامی.</p>	ماده (۳)
	ماده (۸) طرح با اصلاحات انجام شده بیاید اینجا	ماده (۴)		



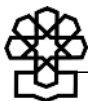
شماره ماده، تبصره یا بند در طرح	متن ماده یا تبصره	شماره ماده تبصره یا بند پیشنهادی	متن ماده، تبصره یا بند (تغییر یا جایگزین)	دلیل ارائه پیشنهاد
ماده (۵)	نحوه استفاده از درآمدهای فروش نفت و گاز هرساله درصدی از درآمدهای حاصل از صادرات نفت خام، گاز طبیعی و میعانات گازی و فرآورده‌های نفتی (به نسبت سهم دولت در شرکت‌های پالایش نفت) در چارچوب سیاست‌های ابلاغی از سوی رهبر انقلاب اسلامی و قوانین موضوعه به صندوق توسعه ملی واریز می‌شود تا براساس قانون بودجه سالانه هزینه گردد	ماده (۵)	عبارت «هرساله درصدی» حذف و عبارت «بر طبق سیاست‌های ابلاغی مقام معظم رهبری حداقل ۲۰ درصد» جایگزین شود بعد از عبارت «تا براساس» و قبل عبارت «قانون بودجه سالانه» عبارت «اساسنامه صندوق توسعه ملی و» اضافه شود پرانتز (به نسبت سهم دولت...) حذف شود	با توجه به اینکه براساس سیاست‌های کلی ابلاغی عبارت «حداقل ۲۰ درصد» صریحاً ذکر شده است بنابراین در این ماده نیز ضروری است که براساس حکم سیاست‌های ابلاغی اقدام شود. چون هزینه کردن منابع این صندوق باید در اساسنامه آورده شود بنابراین لازم است در این حکم نیز به آن اشاره شود.
ماده (۶)	سالانه درصدی از ارزش نفت خام، گاز طبیعی و میعانات گازی تولیدی به منظور اجرای عملیات بالادستی نفت و گاز و خطوط اصلی لوله انتقال نفت خام و گاز طبیعی به شرکت ملی نفت و گاز ایران و شرکت ملی خطوط لوله انتقال نفت و گاز تخصیص می‌یابد تا براساس قانون بودجه سالانه شرکت‌های مذکور هزینه شود	ماده (۶)	- عبارت «میعانات گازی» حذف شود - به جای نام (شرکت ملی نفت و گاز ایران و شرکت ملی خطوط لوله انتقال نفت و گاز) عبارت «شرکت‌های تابعه وزارت نفت» جایگزین شود کلمه «سالانه» از ابتدای ماده حذف و عبارت «همه‌ساله بر طبق مقرر قانون بودجه سالانه کل کشور» جایگزین آن شود عبارت «قانون بودجه سالانه شرکت‌های مذکور» از انتهای ماده حذف و عبارت «قوانین و مقررات مربوط» جایگزین آن گردد - عبارت (شرکت‌های مذکور) در انتهای ماده حذف شود	اصلاح شکلی ماده برای ترتیب حقوقی آن است. بجز قانون بودجه، ممکن است قوانین دیگری نیز در هزینه کردن بودجه شرکت‌های مذکور حکم خاصی داشته باشند، لذا عبارت جایگزین شکل عام‌تری را به ماده (۶) می‌دهد.



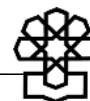
شماره ماده، تبصره یا بند در طرح	متن ماده یا تبصره	شماره ماده تبصره یا بند پیشنهادی	متن ماده، تبصره یا بند (تغییر یا جایگزین)	دلیل ارائه پیشنهاد
ماده (۷)	<p>پس از کسر مبالغ منظور در مواد (۵) و (۶) این قانون، باقیمانده درآمدهای حاصل از فروش نفت خام، گاز طبیعی و میعانات گازی به خزانه‌داری کل واریز می‌شود</p> <p>تبصره «۱» - منابع لازم برای اجرای طرح‌های مندرج در برنامه‌های پنج‌ساله، براساس قوانین بودجه سالانه، از محل منابع این ماده تأمین خواهد شد</p> <p>تبصره «۲» - منابع حاصل از فروش نفت خام، گاز طبیعی و میعانات گازی منظور در این ماده که بالاتر از قیمت مندرج در قوانین بودجه سالانه به فروش می‌رسد به حساب ذخیره ارزی نزد خزانه‌داری کل واریز می‌گردد تا براساس مصوبات مجلس شورای اسلامی هزینه شود</p>	ماده (۷)	<p>متن زیر جایگزین ماده (۷) شود</p> <p>کلیه درآمدهای حاصل از فروش نفت خام، گاز طبیعی و میعانات گازی به خزانه‌داری کل واریز می‌شود. درصدهای مقرر در مواد (۵) و (۶) طبق قوانین و مقررات مربوط برداشت و واریز و هزینه خواهد شد</p> <p>در تبصره «۲» به جای عبارت «مصوبات مجلس شورای اسلامی» حذف شود و به جای آن عبارت «قوانین مربوطه» آورده شود</p>	<p>براساس قانون اساسی کلیه درآمدها باید به خزانه واریز و سپس براساس حکم قانونی از آن برداشت شود و لذا برای جلوگیری از مغایرت با قانون اساسی لازم است ماده (۷) به این صورت تصویب شود.</p> <p>ممکن است بعضی قوانین مربوط به مصوبات شورای انقلاب باشد و لذا جایگزین عبارت «قوانین مربوطه» به جای عبارت «مصوبات مجلس شورای اسلامی» عام‌تر خواهد بود.</p>
ماده (۸)	<p>وظایف هیئت امنای نفت و گاز</p> <p>هیئت امنای نفت و گاز وظیفه دارد، بر رویکرد امور بالادستی، سیانت از منابع نفت و گاز و سیاست‌های حاکم بر منابع و مصارف نفت خام، گاز طبیعی و میعانات گازی نظارت داشته و هرساله گزارش لازم را تهیه و به رهبر انقلاب و مجلس شورای اسلامی، تقدیم کند.</p> <p>هیئت مذکور موظف است بر حسن اجرای جزء «الف» (سیاست‌های کلی حوزه نفت و گاز) بند «۲» (سیاست‌های کلی انرژی) مندرج در سیاست‌های کلی نظام، نظارت مستمر داشته و ارزیابی خود را از روند</p>	<p>ماده (۸) برود</p> <p>بعد از ماده (۳) با شماره</p> <p>ماده (۴)</p>	<p>بعد از شماره ماده، عبارت زیر آورده شود</p> <p>ماده (...): وظایف هیئت امنای عبارت است از:</p> <p>عبارت «هیئت امنای نفت و گاز وظیفه دارد از پاراگراف اول حذف شود و بقیه پاراگراف به‌عنوان بند «۱» ماده مذکور از سر سطر شروع شود</p> <p>- عبارت (رویکرد) در صدر ماده حذف شود</p> <p>- در انتهای ماده به جای (سیاست‌های کلی حوزه نفت و گاز و ...) عبارت «سیاست‌های کلی نظام در رابطه با نفت و گاز و قوانین مربوطه» جایگزین شود</p>	<p>این ماده باید در فصل ارکان طرح آورده شود تا شکل قانون، ترتیب لازم را داشته باشد.</p>



شماره ماده، تبصره یا بند در طرح	متن ماده یا تبصره	شماره ماده تبصره یا بند پیشنهادی	متن ماده، تبصره یا بند (تغییر یا جایگزین)	دلیل ارائه پیشنهاد
	اجرای سیاست‌های مذکور و سند چشم‌انداز بیست‌ساله به رهبر انقلاب و مجلس شورای اسلامی گزارش نماید		عبارت «هیئت مذکور موظف است» از ابتدای پاراگراف دوم حذف شده و بقیه پاراگراف به‌عنوان بند «۲» ماده مذکور از سرسطر شروع شود. عبارت «در حوزه نفت و گاز» پس از عبارت «چشم‌انداز بیست‌ساله» آورده شود	
ماده (۹)	به‌منظور اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم قانون اساسی دیگر قوانین مرتبط با موضوع، امور غیرحاکمیتی و پایین‌دستی در حوزه نفت، گاز طبیعی و پتروشیمی به بخش خصوصی، تعاونی و غیردولتی واگذار می‌گردد	ماده (۸)	بعد از کلمه «بخش» کلمه «های» آورده شود عبارت «غیردولتی» به «عمومی غیردولتی» اصلاح شود	
ماده (۱۰)	نحوه قراردادهای نفتی و گاز طبیعی قراردادهای صادرات نفت خام، گاز طبیعی و میعانات گازی که متضمن تعهدات طولانی‌مدت بوده و از سقف مالی و حجم محصول متعارف بیشتر باشد با اطلاع هیئت امنا و تصویب مجلس شورای اسلامی خواهد بود	ماده (۹)	پیشنهاد می‌شود ماده مربوطه به شرح زیر جایگزین شود: ماده - انعقاد موضوع قرارداد در حوزه نفت و گاز توسط وزارت نفت و شرکت‌های تابعه آن با اطلاع هیئت امنا (امنا) نظارت بر نفت و گاز بوده و وزارت نفت مکلف است یک نسخه از قراردادهای مزبور را به‌صورت محرمانه در اختیار هیئت نظارت قرار دهد تبصره - دولت مکلف است سقف مالی، حجم محصول و مدت دوره انجام قراردادهای مزبور را در قوانین بودجه سالانه تعیین نماید	تصحیح عبارات و دادن شکل حقوقی مناسب به مواد و تبصره‌های مربوطه است.



شماره ماده، تبصره یا بند در طرح	متن ماده یا تبصره	شماره ماده تبصره یا بند پیشنهادی	متن ماده، تبصره یا بند (تغییر یا جایگزین)	دلیل ارائه پیشنهاد
تبصره «۱» ماده (۱۰)	سقف مالی، حجم محصول و مدت دوره انجام قراردادها با پیشنهاد دولت در بودجه‌های سنواتی با تصویب مجلس شورای اسلامی تعیین خواهد شد	تبصره «۱» ماده (۹)	بین عبارت «یک نسخه از» و عبارت «قراردادهای فروش» کلمه «انواع» اضافه شود و بعد از عبارت «قراردادهای فروش» و قبل از عبارت «نفت خام، گاز طبیعی و میعانات گازی» عبارت «صادرات، مشارکت، امتیاز، پیمانکاری و خرید خدمت، تأمین منابع مالی و سرمایه‌گذاری بیع متقابل و ... در حوزه‌های» اضافه شود	
تبصره «۲» ماده (۱۰)	تبصره «۲» یک نسخه از قراردادهای فروش نفت خام و گاز طبیعی و میعانات گازی موضوع این ماده به صورت محرمانه در اختیار مجلس شورای اسلامی قرار می‌گیرد	تبصره «۲» ماده (۹)		
ماده (۱۱)	اختیارات وزارت نفت قانون تأسیس وزارت نفت، اختیارات و وظایف وزارت مذکور در چارچوب این قانون به تصویب مجلس شورای اسلامی خواهد رسید	ماده (۱۰)	ماده به صورت زیر اصلاح شود: دولت مکلف است ترتیبات قانونی لازم را برای تقدیم لایحه قانونی اختیارات و وظایف وزارت نفت در چارچوب این قانون برای تصویب مجلس شورای اسلامی اتخاذ نماید - عنوان فصل چون اختیاراتی ذکر نشده حذف شود	الزام دولت به تقدیم لایحه مغایر اصل هفتاد و چهارم قانون اساسی است.
ماده (۱۲)	از تاریخ تصویب این قانون، کلیه قوانین و مقررات مغایر با این قانون لغو می‌گردد	ماده (۱۱)	بعد از عبارت «مغایر با این قانون» عبارت «از جمله قانون نفت مصوب ۱۳۶۶/۷/۷ مجلس شورای اسلامی و قانون نفت مصوب ۱۳۵۳/۵/۸ مجلس شورای ملی سابق» اضافه شود	



۵. قوانینی که با تصویب این قانون منسوخ خواهد شد

با تصویب این قانون قوانین زیر منسوخ خواهند شد:

الف) قانون نفت مصوب ۱۳۵۳/۵/۸ مجلس شورای ملی سابق،

ب) قانون نفت مصوب ۱۳۶۶/۷/۷ مجلس شورای اسلامی.

منابع و مآخذ

۱. قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران (اصل چهارم و پنجم).
۲. ابلاغیه مقام معظم رهبری در مورد چشم‌انداز بیست‌ساله.
۳. ابلاغیه مقام معظم رهبری در مورد سیاست‌های کلی اصل چهارم و چهارم قانون اساسی.
۴. سیاست‌های کلی نظام در دوره چشم‌انداز.
۵. سیاست‌های کلی نظام.
۶. قانون اصلاح موادی از قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و اجرای سیاست‌های کلی اصل چهارم و چهارم قانون اساسی.
۷. قانون مدیریت خدمات کشوری.
۸. قانون نفت مصوب ۱۳۵۳/۵/۸ مجلس شورای ملی سابق.
۹. قانون نفت مصوب ۱۳۶۶/۷/۲۳ مجلس شورای اسلامی.
۱۰. لایحه قانونی تأسیس وزارت نفت مصوب ۱۳۵۸/۷/۸ شورای انقلاب.
۱۱. لایحه قانونی راجع به تمدید مهلت مقرر در ماده (۳) لایحه قانونی تأسیس وزارت نفت مصوب ۱۳۵۸/۱۲/۱۹ شورای انقلاب.
۱۲. لایحه قانونی متمم لایحه قانونی تأسیس وزارت نفت مصوب ۱۳۵۹/۳/۲۹ شورای انقلاب.
۱۳. اساسنامه شرکت ملی نفت ایران مصوب ۱۳۳۳/۱۰/۲۵ مجلس شورای ملی.
۱۴. قانون مربوط به اساسنامه شرکت ملی نفت ایران مصوب ۱۳۳۸/۱۱/۱۹ مجلس شورای ملی سابق.
۱۵. قانون راجع به تجدیدنظر فصول سوم و چهارم اساسنامه شرکت ملی نفت مصوب ۱۳۴۳/۴/۷ مجلس شورای ملی سابق.
۱۶. قانون اساسنامه شرکت ملی نفت ایران مصوب ۱۳۴۷/۲/۱۵ مجلس شورای ملی سابق.
۱۷. قانون اجازه اجرای اساسنامه شرکت ملی نفت ایران مصوب ۱۳۵۳/۵/۱۶ مجلس شورای ملی سابق.
۱۸. اساسنامه شرکت ملی نفت ایران مصوب ۱۳۵۳/۵/۲ کمیسیون‌های پارلمانی مجلسین سابق.
۱۹. قانون اساسنامه شرکت ملی نفت ایران مصوب ۱۳۵۶/۳/۱۷.
۲۰. قانون توسعه صنعت گاز مصوب ۱۳۵۱/۱/۲۵ مجلس سنا.
۲۱. اساسنامه شرکت ملی گاز ایران مصوب ۱۳۵۶/۸/۲۵ کمیسیون‌های پارلمانی مجلسین سابق.
۲۲. اساسنامه شرکت خطوط لوله و مخابرات نفت ایران (سهامی خاص) مصوبه مجمع عمومی شرکت.
۲۳. طرح قانونی دائر به طرز اجرای اصلی ملی شدن صنعت نفت در سراسر کشور ۱۳۳۰/۲/۸.



شماره مسلسل: ۱۰۵۸۶

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: اظهار نظر کارشناسی درباره: «طرح قانون نفت و گاز»

نام دفتر: مطالعات انرژی، صنعت و معدن

تهیه و تدوین: محمدرضا محمدخانی

مدیر مطالعه: محمدرضا محمدخانی

ناظر علمی: بهزاد پورسید

متقاضی: کمیسیون انرژی

همکاران: هوشنگ محمدی، ایرج مهرآزما، فریدون اسعدی (دفتر انرژی، صنعت و معدن)،

میثم پيله فروش (دفتر برنامه و بودجه)، سید حجت‌الله علم‌الهدی (دفتر مطالعات حقوقی)

همکاران خارج از مرکز: ———

اظهار نظرکنندگان خارج از مرکز: کمیته بررسی اساسنامه شرکت‌های تابعه وزارت نفت از

کمیسیون انرژی برخی کارشناسان وزارت نفت و دیوان محاسبات

ویراستار تخصصی: ———

ویراستار ادبی: ———

واژه‌های کلیدی: ———

تاریخ شروع مطالعه: ۱۳۸۹/۷/۱۷

تاریخ خاتمه مطالعه: ۱۳۸۹/۱۰/۲۵

تاریخ انتشار: ۱۳۸۹/۱۰/۲۶